Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

19 päivänä syyskuuta 2013 *

Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Sijoittautumisvapaus — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Direktiivi 2005/36/EY — Ammattipätevyyden tunnustaminen — Hammaslääkärin ammatti — Se, että se on oma, lääkärin ammatista erillinen ammatti — Yhteinen koulutus

Asiassa C-492/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Conseil d'État (Ranska) on esittänyt 19.10.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 5.11.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Conseil national de l'ordre des médecins

vastaan

Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche ja

Ministre des Affaires sociales et de la Santé,

Conseil national de l'ordre des chirurgiens-dentistes

in

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan (esittelevä tuomari) ja A. Prechal,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Conseil national de l'ordre des médecins, edustajanaan avocat J. Barthelemy,

— Conseil national de l'ordre des chirurgiens-dentistes, edustajanaan avocat F. Thiriez,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas, N. Rouam ja F. Gloaguen,

— Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,

— Irlanti, asiamiehenään E. Creedon,

— Euroopan komissio, asiamiehinään H. Støvlbæk ja H. Tserepa-Lacombe,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee ammattipätevyyden tunnustamisesta 7.9.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY (EUVL L 255, s. 22), sellaisena kuin se on muutettuna 22.10.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1137/2008 (EUVL L 311, s. 1; jäljempänä direktiivi 2005/36), tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Conseil national de l'ordre des médecins (lääkäriliiton kansallinen valtuusto, jäljempänä CNOM) sekä yhtäältä korkeakoulutuopetuksesta ja tutkimuksesta vastaava ministeri sekä toisaalta sosiaali- ja terveysministeri ja jossa Conseil national de l'ordre des chirurgiens-dentistes (hammaslääkäriliiton kansallinen valtuusto) osallistuu asian käsittelyyn väliintulijana ja joka koskee 31.3.2011 annetun päätöksen, jolla vahvistettiin luettelo pätevöittävistä koulutuksista ja hammaslääketieteen erikoistumisopinnoista myönnettäviä tutkintoja koskevista säännöksistä (JORF 19.4.2011, s. 6854; jäljempänä riidanalainen päätös), laillisuutta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivillä 2005/36 kumottiin hammaslääkärin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 25.7.1978 annettu neuvoston direktiivi 78/686/ETY (EYVL L 233, s. 1), hammaslääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 25.7.1978 annettu neuvoston direktiivi 78/687/ETY (EYVL L 233, s. 10) ja lääkäreiden vapaan liikkuvuuden sekä heidän tutkintotodistustensa, todistustensa ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojensa vastavuoroisen tunnustamisen helpottamisesta 5.4.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/16/ETY (EYVL L 165, s. 1).

4 Direktiivin 2005/36 johdanto-osan 22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Kaikissa jäsenvaltioissa hammaslääkärin ammatin olisi oltava oma, lääkärin ammatista ja myös hammas- ja suusairauksien erikoislääkärin ammatista erillinen ammattinsa. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että hammaslääkärit saavat koulutuksensa aikana tarvittavan ammattitaidon toimintaan, johon sisältyy hampaiden, suun, leukojen ja niihin liittyvien kudosten poikkeavuuksien ja sairauksien ennaltaehkäisy, diagnosointi ja hoito. Hammaslääkärin ammattitoimintaa voisivat harjoittaa tässä direktiivissä tarkoitetun hammaslääkärin koulutuksesta annetun asiakirjan haltijat.”

5 Kyseisen direktiivin 21 artiklassa, joka koskee automaattisen tunnustamisen periaatetta, säädetään seuraavaa:

”1. Kunkin jäsenvaltion on tunnustettava muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, jotka antavat oikeuden ryhtyä harjoittamaan ammattitoimintaa lääkärin peruskoulutuksen saaneena lääkärinä tai erikoislääkärinä, yleissairaanhoidosta vastaavana sairaanhoitajana, hammaslääkärinä, erikoishammaslääkärinä, eläinlääkärinä, proviisorina tai arkkitehtina ja joista säädetään liitteessä V olevissa 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 ja 5.7.1 kohdassa ja jotka täyttävät 24, 25, 31, 34, 35, 38, 44 ja 46 artiklassa tarkoitetut koulutuksen vähimmäisvaatimukset kunkin ammatin osalta. Lisäksi kyseisten asiakirjojen on annettava sen alueella samat oikeudet ammattitoiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä antamat muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat.

– –

7. Jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle antamistaan laeista, asetuksista ja hallinnollisista määräyksistä, jotka koskevat tämän luvun soveltamisalaan kuuluvien muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen myöntämistä. – –

Komissio julkaisee Euroopan unionin virallisessa lehdessä asianmukaisen ilmoituksen, jossa mainitaan jäsenvaltioiden hyväksymät nimikkeet muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen osalta sekä tarvittaessa muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan myöntävä elin, asiakirjaan liitettävä todistus ja sitä vastaava ammattinimike, jotka mainitaan liitteessä V olevassa 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 ja 5.7.1 kohdassa.”

6 Kyseisen direktiivin 24 artiklan, joka koskee lääkärin peruskoulutusta, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Lääkärin peruskoulutuksen on käsitettävä yhteensä vähintään kuusi vuotta tai 5 500 tuntia teoreettista ja käytännöllistä opetusta yliopistossa tai yliopiston valvonnassa.

– –”

7 Direktiivin 2005/36 25 artiklan, joka koskee erikoislääkärin koulutusta, sanamuoto on seuraava:

”1. Lääketieteen erikoistumiskoulutukseen pääsyn edellytyksenä on oltava, että hakija on suorittanut hyväksytysti kuuden vuoden opinnot 24 artiklassa mainitun koulutusohjelman puitteissa ja saavuttanut tuona aikana asianmukaiset lääketieteen perustiedot.

2. Lääketieteen erikoistumiskoulutuksen on käsitettävä teoreettista ja käytännöllistä opetusta, ja se suoritetaan yliopistollisessa laitoksessa tai sairaalassa tai tarvittaessa toimivaltaisten viranomaisten tai elinten tätä tarkoitusta varten hyväksymässä terveydenhuollon yksikössä.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että liitteessä V olevassa 5.1.3 kohdassa tarkoitettujen lääketieteen erikoisalojen erikoistumiskoulutuksen vähimmäiskesto ei ole lyhyempi kuin mainitussa kohdassa määritetty kesto. Koulutus on suoritettava toimivaltaisten viranomaisten tai elinten valvonnassa. Siihen on kuuluttava erikoistumiskoulutukseen osallistuvan lääkärin henkilökohtainen osallistuminen kyseisiin palveluihin liittyviin toimiin ja tehtäviin.

– –

4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että liitteessä V olevassa 5.1.1 kohdassa tarkoitetusta lääkärin peruskoulutuksesta annettu asiakirja on edellytyksenä erikoislääkärin koulutuksesta annettavan asiakirjan myöntämiselle.

– –”

8 Direktiivin 2005/36 34 artiklassa, joka koskee hammaslääkärin peruskoulutusta, säädetään seuraavaa:

”1. Hammaslääkärin peruskoulutukseen pääsyn edellytyksenä on, että hakijalla on tutkintotodistus tai todistus, jonka perusteella hänellä on oikeus tulla hyväksytyksi jäsenvaltion yliopistoihin tai vastaavantasoiseksi tunnustettuihin korkeakouluihin kyseiselle opintoalalle.

2. Hammaslääkärin peruskoulutuksen on käsitettävä yhteensä vähintään viisi vuotta täysipäiväistä teoreettista ja käytännöllistä opetusta yliopistossa, vastaavantasoiseksi tunnustetussa korkea-asteen koulutusta antavassa laitoksessa tai yliopiston valvonnassa, ja sen on sisällettävä vähintään liitteessä V olevassa 5.3.1 kohdassa oleva ohjelma.

– –

3. Hammaslääkärin peruskoulutuksella on taattava, että asianomainen on hankkinut seuraavat tiedot ja taidot:

a) riittävät tiedot hammaslääketieteen perustana olevista tieteenaloista ja hyvät tiedot tieteellisistä menetelmistä, biologisten toimintojen määrittämisen periaatteet, tieteellisesti todistettujen asioiden arviointi ja tietojen analysointi mukaan luettuina;

b) riittävät tiedot terveen ja sairaan ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja käyttäytymisestä sekä fyysisen ja sosiaalisen ympäristön vaikutuksesta ihmisen terveydentilaan, sikäli kuin nämä tekijät liittyvät hammaslääketieteeseen;

c) riittävät tiedot sekä terveiden että sairaiden hampaiden, suun, leukojen ja niihin liittyvien kudosten rakenteesta ja toiminnoista sekä niiden yhteydestä potilaan yleiseen terveydentilaan ja fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin;

d) kliinisiä oppiaineita ja menetelmiä koskevat riittävät tiedot, joiden pohjalta hammaslääkärillä on selkeä käsitys hampaiden, suun, leukojen ja niihin liittyvien kudosten poikkeavuuksista, vaurioista ja sairauksista sekä hammaslääketieteellisestä ennaltaehkäisystä, diagnosoinnista ja hoidosta;

e) soveltuva, asianmukaisessa valvonnassa hankittu kliininen kokemus.

Hammaslääkärin koulutuksen on annettava hampaiden, suun, leukojen ja niihin liittyvien kudosten poikkeavuuksien ja sairauksien ehkäisyyn, diagnosointiin ja hoitoon liittyvien tehtävien hoitamiseen tarvittavat taidot.”

9 Kyseisen direktiivin 35 artiklassa, joka koskee hammaslääkärin erikoistumiskoulutusta, säädetään seuraavaa:

”1. Hammaslääkärin erikoistumiskoulutukseen hyväksymisen on edellytettävä viiden vuoden teoreettisten ja käytännöllisten opintojen suorittamista hyväksytysti 34 artiklassa tarkoitetun koulutusohjelman puitteissa tai [saavutettuja oikeuksia koskevissa] 23 ja 37 artiklassa tarkoitettujen asiakirjojen omaamista.

– –

3. Jäsenvaltioiden on asetettava hammaslääkärin erikoistumiskoulutusta osoittavan asiakirjan antamisen ehdoksi, että henkilöllä on liitteessä V olevassa 5.3.2 kohdassa tarkoitettu hammaslääkärin peruskoulutusta osoittava asiakirja.”

10 Kyseisen direktiivin 36 artiklassa säännellään hammaslääkärin ammattitoiminnan harjoittamista seuraavalla tavalla:

”1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan ’hammaslääkärin ammattitoiminnalla’ toimintaa, joka on määritelty 3 kohdassa ja jota harjoitetaan liitteessä V olevassa 5.3.2 kohdassa luetelluilla ammattinimikkeillä.

2. Hammaslääkärin ammatin on perustuttava 34 artiklassa tarkoitettuun hammaslääketieteelliseen koulutukseen ja muodostettava oma, yleislääkärin ja erikoislääkärin ammatista erillinen ammattinsa. Hammaslääkärin ammattitoiminnan harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilöllä on liitteessä V olevassa 5.3.2 kohdassa tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja. Tällaisen muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan haltijoihin rinnastetaan henkilöt, joita 23 tai 37 artikla koskee.

_ _”

11 Direktiivin 2005/36 liitteessä V, joka koskee koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhteensovittamiseen perustuvaa tunnustamista, säädetään sekä lääkärien että hammaslääkärien peruskoulutuksesta ja erikoistumiskoulutuksesta annettavista asiakirjoista.

12 Kyseisen liitteen 5.1.3 kohdassa lueteltuihin lääketieteen erikoisalojen nimikkeisiin kuuluu muun muassa ”suu- ja leukakirurgia (lääkärin ja hammaslääkärin peruskoulutus)”, joka edellyttää sitä, että ”hakija on suorittanut hyväksytysti lääkärin peruskoulutuksen (24 artikla) ja lisäksi suorittanut hyväksytysti hammaslääkärin peruskoulutuksen (34 artikla)”. Tämän alan lääketieteen erikoistumiskoulutuksesta annettavat asiakirjat kuuluvat tunnustamista koskevan järjestelmän alaan yhdeksän jäsenvaltion osalta, jotka ovat Belgian kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Irlanti, Kyproksen tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta, Unkari, Maltan tasavalta, Suomen tasavalta ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta.

13 ”Suu- ja leukakirurgian (lääkärin ja hammaslääkärin peruskoulutus)” koulutuksen lisäksi direktiivin 2005/36 liitteessä V olevassa 5.1.3 kohdassa mainitaan myös ”leukakirurgian (lääkärin peruskoulutus)” koulutus. Ranskan tasavallan osalta kyseisessä liitteessä säädetään nimikkeestä ”chirurgie maxillo-faciale et stomatologie” (leukakirurgia ja stomatologia).

14 Hammaslääkärin peruskoulutuksesta annettavien asiakirjojen osalta kyseisen liitteen 5.3.2 kohdassa mainitaan nimike ”chirurgien-dentiste” (hammaslääkäri) Ranskassa käytettynä ammattinimikkeenä.

15 Erikoishammaslääkärin koulutuksesta annettavien asiakirjojen osalta direktiivin 2005/36 liitteessä V oleva 5.3.3 kohta sisältää otsikon ”suukirurgia”. Tässä yhteydessä 16 jäsenvaltion asiakirjat tunnustetaan, ja Ranskan tasavalta ei kuulu näihin valtioihin.

16 Lisäksi kyseisen liitteen 5.3.1 kohdassa täsmennetään hammaslääkärin koulutusohjelmaa, etenkin lääketieteellis-biologisia oppiaineita ja yleislääketieteellisiä oppiaineita. Kyseisiin oppiaineisiin kuuluvat muun muassa anatomia, embryologia, histologia, mukaan luettuna sytologia, fysiologia, biokemia (tai fysiologinen kemia), patologinen anatomia, yleinen patologia, farmakologia, mikrobiologia, sairauksien ennaltaehkäisy ja epidemiologia, radiologia, yleiskirurgia, yleislääketiede, mukaan luettuna lastentaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, iho- ja sukupuolitaudit ja anestesiologia. Anestesiologia ja sedaatio hammaslääketieteessä, hammas- ja suukirurgia, hammas- ja suupatologia ja hammaslääketieteellinen radiologia kuuluvat kyseiseen koulutusohjelmaan sisältyviin, suoraan hammaslääketieteeseen liittyviin oppiaineisiin.

Ranskan oikeus

17 Kansanterveyslain (code de la santé publique) R. 4127-70 §:n sanamuoto on seuraava:

”Kaikki lääkärit voivat lähtökohtaisesti suorittaa kaikkia diagnosointiin, ennaltaehkäisyyn ja hoitoon liittyviä toimenpiteitä. He eivät kuitenkaan saa – poikkeuksellisia tilanteita lukuun ottamatta – ryhtyä hoitotoimenpiteisiin tai jatkaa niitä eivätkä antaa lääkemääräyksiä aloilla, joilla heillä ei ole tarpeeksi tietämystä ja kokemusta ja joilla heillä ei ole riittäviä resursseja.”

18 Kyseisen lain R. 4127-204 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Hammaslääkäri ei saa missään tapauksessa harjoittaa ammattiaan sellaisissa olosuhteissa, jotka voivat vaarantaa hoidon ja suoritettavien toimien laadun ja potilasturvallisuuden. Hänen on etenkin suoritettava – ja huolehdittava siitä, että hänen apulaisensa tai avustajansa suorittavat – kaikki toimet, jotka ovat tarpeen tautien leviämisen ehkäisemiseksi.

Poikkeuksellisia tilanteita lukuun ottamatta hän ei saa suorittaa toimenpiteitä, antaa hoitoa tai antaa lääkemääräyksiä aloilla, joilla hänellä ei ole tarpeeksi ammattitaitoa tai aineellisia resursseja”

19 Opetusalan koodeksin (code de l'éducation) L 634-1 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna 21.7.2009 annetun lain nro 2009-879 (JORF 22.7.2009, s. 12184) 43 §:llä, säädetään seuraavaa:

”Hammaslääketieteen jatkokoulutukseen, jota kutsutaan hammaslääketieteen amanuenssipalveluksi (internat en odontologie), voivat osallistua valtiollisen valintakokeen läpäisseet hammaslääketieteen perustutkinnon suorittaneet opiskelijat.

Hammaslääketieteen amanuensseiksi valintakokeen jälkeen nimetyt opiskelijat voivat osallistua pätevöittäviin jatkokoulutuksiin, joita koskeva luettelo vahvistetaan korkeakouluopetuksesta vastaavan ministerin ja terveysministerin yhteisellä päätöksellä. Koulutuksen ja yliopistollisen sairaalan valinta on riippuvainen siitä, mille sijalle henkilö sijoittuu amanuenssikokeissa.

Tämän jatkokoulutuksen ja lisensiaattityön jälkeen amanuensseille myönnetään valtiollisen hammaslääketieteen lisensiaatin tutkintotodistuksen lisäksi tutkintotodistus, jossa mainitaan hankittu pätevyys.

_ _”

20 Hammaslääketieteen jatkokoulutuksen järjestämisestä 5.1.2011 annetun asetuksen nro 2011-22 (décret relatif à l'organisation du troisième cycle long des études odontologiques; JORF 7.1.2011, s. 447) 9 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Luettelo hammaslääketieteen pätevöittävistä jatkokoulutuksista vahvistetaan korkeakouluopetuksesta vastaavan ministerin ja terveysministerin yhteisellä päätöksellä. Tietyt koulutukset voivat olla lääketieteen ja hammaslääketieteen yhteisiä koulutuksia.”

21 Riidanalaisen päätöksen 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Luettelo pätevöittävistä koulutuksista, joiden suorittamisen perusteella myönnetään erikoistumisopinnoista tutkintoja, joita opiskelijat voivat suorittaa hammaslääketieteen jatkokoulutuksen yhteydessä, vahvistetaan seuraavanlaiseksi:

— suu- ja leukakirurgian, jota koskeva koulutus on lääketieteen ja hammaslääketieteen yhteinen koulutus, erikoistumisopinnot

— oikomishoidon erikoistumisopinnot

— suu- ja hammaslääketieteen erikoistumisopinnot.”

22 Kyseisen päätöksen 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Hammaslääketieteen amanuenssit, jotka ovat sijoittuneet riittävälle sijalle hammaslääketieteen jatkokoulutukseen pääsyä koskevissa valintakokeissa, voivat ilmoittautua tämän päätöksen 1 §:ssä mainittuihin erikoistumisopintoihin.

Myös lääketieteen amanuenssit, jotka ovat sijoittuneet riittävälle sijalle kansallisissa lääketieteen erikoistumiskoulutukseen pääsyä koskevissa valintakokeissa, voivat ilmoittautua hammaslääketieteen ja lääketieteen yhteiseen koulutukseen.”

23 Riidanalaisen päätöksen liitteessä kuvattu suu- ja leukakirurgian teoreettinen koulutus käsittää muun muassa koulutuksen, joka koskee hampaan juuren ympäristöön ja hampaanmuodostukseen liittyviin tai siihen liittymättömiin leuan kystiin kohdistuvaa kirurgiaa, preproteettista kirurgiaa ja implantologiaa, hyvänlaatuisia kasvaimia, sylkirauhasten sairauksia ja ortodontiaa sekä ortognaattista kirurgiaa.

24 Samassa liitteessä todetaan, että tähän yliopistotasoiseen koulutusohjelmaan kuuluu muun muassa käytännön harjoittelu, jonka aikana työskennellään vähintään kolmen lukukauden ajan hammaslääketieteeseen erikoistuneessa yksikössä ja vähintään kolmen lukukauden ajan leukakirurgiaan erikoistuneessa yksikössä. Kansanterveyslain R. 4127-70 ja R. 4127-204 §:n mukaan sekä suu- ja leukakirurgian erikoislääkäreillä että suu- ja leukakirurgian alalle erikoistuneilla hammaslääkäreillä on laillinen oikeus suorittaa tavanomaisesti kaikkia tämän erikoisalan toimenpiteitä laiminlyömättä ammattieettisiä velvoitteitaan.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

25 CNOM saattoi Conseil d'État'n käsiteltäväksi vaatimuksen, joka koski riidanalaisen päätöksen kumoamista lainvastaisuuden perusteella muun muassa sen vuoksi, että kyseinen päätös oli ristiriidassa direktiivin 2005/36 ja etenkin sen 24, 25 ja 36 artiklan kanssa. Conseil national de l'ordre des chirurgiens-dentistes tukee pääasiassa väliintulijana kyseisen päätöksen antaneita ministereitä.

26 Riidanalaisella päätöksellä on otettu käyttöön hammaslääketieteen ja lääketieteen amanuenssipalvelua suorittaville jatko-opiskelijoille tarkoitettu yhteinen pätevöittävä koulutus, jonka suorittamisen perusteella myönnetään suu- ja leukakirurgian erikoislääkärin/erikoishammaslääkärin tutkinto.

27 Ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa CNOM esitti kanneperusteen, joka koski sitä, että asetuksen nro 2011-22 9 § ja sen nojalla annettu riidanalainen päätös ovat ristiriidassa direktiivin 2005/36 säännösten kanssa siksi, että kyseisen uuden jatkokoulutusohjelman, johon voivat osallistua sekä lääketieteen että hammaslääketieteen opiskelijat, puitteissa opetetut oppiaineet kuuluvat kyseisessä direktiivissä tarkoitettuihin lääketieteen erikoisaloihin ja että yhteisen jatkokoulutuksen käyttöön ottaminen loisi lääkäreille ja hammaslääkäreille yhden yhteisen ammatin.

28 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan riidanalaisella päätöksellä käyttöön otetun suu- ja leukakirurgian tutkinnon pätevöitymisalat kuuluvat sekä lääketieteen, toisin sanoen stomatologian ja leukakirurgian, että hammaslääketieteen piiriin.

29 Kyseinen tuomioistuin katsoo, että kun hammaslääketieteen opiskelijoiden perusopinnot ja se, että kyseistä tutkintoa suorittamaan valitut hammaslääketieteen opiskelijat saavat täydentävää koulutusta lääketieteellisissä oppiaineissa, otetaan huomioon, CNOM ei voi väittää, että lainsäätäjä on syyllistynyt

ilmeiseen arviointivirheeseen katsoessaan, että hammaslääketieteen opiskelijat kykenevät amanuenssipalvelunsa aikana hankkimaan ne lääketieteelliset tiedot, joita niiden hoitotoimenpiteiden suorittaminen edellyttää, joita varten heidät on koulutettu.

30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kuitenkin, että direktiivin 2005/36 36 artiklan mukaan hammaslääkärin ammatin on perustuttava kyseisen direktiivin 34 artiklassa tarkoitettuun hammaslääketieteelliseen koulutukseen ja muodostettava oma, yleislääkärin ja erikoislääkärin ammatista erillinen ammattinsa. Näin ollen CNOMin esittämään kanneperusteeseen annettava vastaus riippuu yhtäältä siitä, sallitaanko direktiivissä 2005/36 se, että jäsenvaltio ottaa käyttöön sellaisen yhteisen pätevöittävän koulutuksen, joka johtaa siihen, että lääkärit ja hammaslääkärit harjoittavat lääkärintointaan samalla erikoisalalla, ja toisaalta siitä, onko lääketieteen erikoisaloja koskevia kyseisen direktiivin säännöksiä tulkittava siten, että ne kattavat riidanalaisen päätöksen liitteessä luetellut suu- ja leukakirurgian koulutuksen kaikki osa-alueet tai osan niistä.

31 Tässä tilanteessa Conseil d'État on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin 2005/36 – – 36 artiklassa vahvistettu vaatimus erillisestä hammaslääkärin ammatista esteenä sellaisen pätevöittävän yliopistollisen jatkokoulutuksen käyttöön ottamiselle, joka on yhteinen lääketieteen ja hammaslääketieteen opiskelijoille?

2) Onko lääketieteen erikoisaloja koskevia direktiivin [2005/36] säännöksiä tulkittava siten, että ne ovat esteenä [tämän tuomion 23] kohdassa lueteltujen kaltaisten oppiaineiden sisällyttämiselle hammaslääkärin koulutukseen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

32 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko direktiiviä 2005/36 tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio ottaa käyttöön pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen suu- ja leukakirurgian alan erikoistumiskoulutuksen, joka on yhteinen henkilöille, joilla on hammaslääkärin tutkinto, ja henkilöille, jotka ovat suorittaneet ainoastaan lääkärin peruskoulutuksen.

33 Tässä yhteydessä on todettava, että direktiivillä 2005/36 tehdään selvä ero hammaslääkärin ja lääkärin ammattien välillä (ks. direktiiveistä 78/686 ja 78/687 asia C-202/99, komissio v. Italia, tuomio 29.11.2001, Kok., s. I-9319, 51 kohta ja asia C-35/02, Vogel, määräys 17.10.2003, Kok., s. I-12229, 33 kohta).

34 Direktiivin 2005/36 36 artiklan 2 kohdan mukaan hammaslääkärin ammatin on perustuttava kyseisen alan peruskoulutukseen ja muodostettava oma, yleislääkärin ja erikoislääkärin ammatista erillinen ammattinsa. Hammaslääkärin ammattitoiminnan harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilöllä on direktiivin 2005/36 liitteessä V olevassa 5.3.2 kohdassa tarkoitettu peruskoulutuksesta annettava asiakirja, joka on Ranskan tasavallan osalta valtiollinen hammaslääketieteen lisensiaatin tutkintotodistus (diplôme d'État de docteur en chirurgie dentaire).

35 Pääasia ei kuitenkaan koske sellaiseen ammattiin pääsyn edellytyksiä, jonka harjoittamiseksi direktiivissä 2005/36 edellytetään hammaslääkärin peruskoulutuksen suorittamista, vaan se koskee suu- ja leukakirurgian erikoisalalle pääsyn edellytyksiä.

36 Erikoistumiskoulutuksista on todettava, että direktiivin 2005/36 25 artiklan 1 kohdan ja 35 artiklan 1 kohdan mukaan lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoistumiskoulutukseen pääsyn edellytyksenä on oltava, että hakija on suorittanut hyväksytysti opinnot – kun kyse on lääketieteestä – lääkärin peruskoulutuksen ja – kun kyse on hammaslääketieteestä – hammaslääkärin peruskoulutuksen koulutusohjelman puitteissa.

37 Jos jäsenvaltion käyttöön ottama erikoistumiskoulutusohjelma vastaa nimikkeensä mukaan jotain direktiivin 2005/36 liitteessä V olevassa 5.1.3 tai 5.3.3 kohdassa kyseisen valtion osalta luetelluista erikoistumisopinnoista lääketieteen tai hammaslääketieteen alalla, henkilöt, joilla ei ole hallussaan lääkärin peruskoulutuksesta annettavaa asiakirjaa tai hammaslääkärin peruskoulutuksesta annettavaa asiakirjaa tai siinä tapauksessa, että kyseisessä liitteessä niin säädetään, molempia asiakirjoja, eivät voi päästä tällaiseen koulutukseen.

38 Jos jäsenvaltio kuitenkin ottaa käyttöön erikoistumiskoulutuksen, joka ei vastaa nimikkeensä mukaan jotain direktiivin 2005/36 liitteessä V luetelluista erikoistumisopinnoista eikä anna oikeutta kyseisessä liitteessä mainitun asiakirjan myöntämiseen, kyseisissä erikoistumisopinnoissa ei ole kyse kyseisen direktiivin 25 ja 35 artiklassa tarkoitetusta koulutuksesta, joten kyseisessä direktiivissä ei säännellä näin käyttöön otettuun koulutukseen pääsyn edellytyksiä eikä sen sisältöä.

39 Tässä tilanteessa direktiivi 2005/36 ei ole esteenä sille, että erikoistumiskoulutus, jonka nimike ei vastaa sen liitteessä V lueteltuja nimikkeitä, on avoin sekä henkilöille, jotka ovat suorittaneet ainoastaan lääkärin peruskoulutuksen, että henkilöille, jotka ovat suorittaneet hyväksytysti ainoastaan hammaslääkärin peruskoulutukseen kuuluvat opinnot.

40 Direktiivin 2005/36 mukaan tällainen erikoistumiskoulutus, jota kyseinen liite V ei koske, ei voi kuitenkaan – siltä osin kuin se ei täytä kyseisen direktiivin 24 tai 34 artiklassa asetettuja lääkärin tai hammaslääkärin peruskoulutusta koskevia vaatimuksia – johtaa lääkärin peruskoulutuksesta annettavan asiakirjan tai hammaslääkärin peruskoulutuksesta annettavan asiakirjan myöntämiseen.

41 Direktiivi 2005/36 on nimittäin esteenä sille, että henkilö, jolla ei ole hallussaan lääkärin peruskoulutuksesta annettavaa asiakirjaa, harjoittaa lääkärin ammattia, ja sille, että henkilö, jolla ei ole hallussaan hammaslääkärin peruskoulutuksesta annettavaa asiakirjaa, harjoittaa hammaslääkärin ammattia.

42 Lääketieteen alan ja hammaslääketieteen alan erikoistumiskoulutusten nimikkeistä on todettava, että Ranskan tasavallan osalta direktiivin 2005/36 liitteessä V ei ole mitään nimikettä siltä osin kuin kyse on suu- ja leukakirurgian erikoistumiskoulutuksesta (lääkärin ja hammaslääkärin peruskoulutus) ja suukirurgian koulutuksesta. Nimikkeet ”chirurgie maxillo-faciale et stomatologie” (leukakirurgia ja stomatologia) ja ”stomatologie” (stomatologia) on kuitenkin mainittu kyseisessä liitteessä kyseistä jäsenvaltiota koskevina lääketieteen alan erikoistumiskoulutuksina.

43 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset ”suu- ja leukakirurgian” erikoistumisopinnot eivät vastaa nimikkeensä mukaan direktiivin 2005/36 liitteessä V Ranskan tasavallan osalta lueteltuja nimikkeitä.

44 Näiden seikkojen perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiiviä 2005/36 on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltio ottaa käyttöön sekä lääketieteen alalla että hammaslääketieteen alalla sellaisen erikoistumiskoulutusohjelman, jonka nimike ei vastaa kyseisen direktiivin liitteessä V kyseisen jäsenvaltion osalta lueteltuja nimikkeitä. Tällainen erikoistumiskoulutus voi olla avoin sekä henkilöille, jotka ovat suorittaneet ainoastaan lääkärin peruskoulutuksen, että henkilöille, jotka ovat suorittaneet ainoastaan hammaslääkärin peruskoulutukseen kuuluvat opinnot.

45 Kansallisen tuomioistuimen on varmistettava

— se, että kyseinen erikoistumiskoulutus – siltä osin kuin se ei täytä kyseisen direktiivin 24 ja 34 artiklassa asetettuja lääkärin ja hammaslääkärin peruskoulutusta koskevia vaatimuksia – ei johda lääkärin peruskoulutuksesta annettavan asiakirjan tai hammaslääkärin peruskoulutuksesta annettavan asiakirjan myöntämiseen, ja

— se, että kyseisen erikoistumiskoulutuksen suorittamisen jälkeen myönnettävä asiakirja ei oikeuta henkilöitä, joilla ei ole hallussaan lääkärin peruskoulutuksesta tai hammaslääkärin peruskoulutuksesta annettavaa asiakirjaa, harjoittamaan lääkärin tai hammaslääkärin perusammattia.

Toinen kysymys

46 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko direktiiviä 2005/36 tulkittava siten, että se on esteenä sille, että lääketieteen alaan kuuluvia oppiaineita kuuluu pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen erikoistumiskoulutukseen.

47 Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelusta ilmenee, että direktiivissä 2005/36 ei säädetä, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen erikoistumiskoulutuksen on oltava tietynsisältöinen.

48 Vaikka hammaslääkärin ammatti muodostaa joka tapauksessa kyseisen direktiivin mukaan – kuten tämän tuomion 34 kohdassa on todettu – oman, lääkärin ammatista erillisen ammatin, on kuitenkin niin, että hammaslääkärin peruskoulutuksesta annettavaan asiakirjaan johtava koulutusohjelma, jota on täsmennetty direktiivin 2005/36 liitteessä V olevassa 5.3.1 kohdassa, käsittää suoraan hammaslääketieteeseen liittyvien oppiaineiden lisäksi myös lääketieteellis-biologisia oppiaineita ja yleislääketieteellisiä oppiaineita.

49 Tästä seuraa, että unionin lainsäätäjä ei ole pyrkinyt sulkemaan lääketieteellisiä oppiaineita hammaslääkärin koulutuksen ulkopuolelle riippumatta siitä, onko kyseinen koulutus erikoistumiskoulutusta vai ei.

50 Tässä tilanteessa toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiiviä 2005/36 on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että lääketieteen alaan kuuluvia oppiaineita kuuluu hammaslääketieteen alan erikoistumiskoulutukseen.

Oikeudenkäyntikulut

51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) a) Ammattipätevyyden tunnustamisesta 7.9.2005 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2005/36/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 22.10.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1137/2008, on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltio ottaa käyttöön sekä lääketieteen alalla että hammaslääketieteen alalla sellaisen erikoistumiskoulutusohjelman, jonka nimike ei vastaa kyseisen direktiivin liitteessä V kyseisen jäsenvaltion osalta lueteltuja nimikkeitä. Tällainen erikoistumiskoulutus voi

olla avoin sekä henkilöille, jotka ovat suorittaneet ainoastaan lääkärin peruskoulutuksen, että henkilöille, jotka ovat suorittaneet ainoastaan hammaslääkärin peruskoulutukseen kuuluvat opinnot.

b) Kansallisen tuomioistuimen on varmistettava

— se, että kyseinen erikoistumiskoulutus – siltä osin kuin se ei täytä kyseisen direktiivin 24 ja 34 artiklassa asetettuja lääkärin ja hammaslääkärin peruskoulutusta koskevia vaatimuksia – ei johda lääkärin peruskoulutuksesta annettavan asiakirjan tai hammaslääkärin peruskoulutuksesta annettavan asiakirjan myöntämiseen, ja

— se, että kyseisen erikoistumiskoulutuksen suorittamisen jälkeen myönnettävä asiakirja ei oikeuta henkilöitä, joilla ei ole hallussaan lääkärin peruskoulutuksesta tai hammaslääkärin peruskoulutuksesta annettavaa asiakirjaa, harjoittamaan lääkärin tai hammaslääkärin perusammattia.

2) Direktiiviä 2005/36, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1137/2008, on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että lääketieteen alaan kuuluvia oppiaineita kuuluu hammaslääketieteen alan erikoistumiskoulutukseen.

Allekirjoitukset